7/3877

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

SAYI : B100THG0100009-
KONU : Yazılı Soru Önergesi

17.11.04 • 19666

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 26.10.2004 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/3877-7615/24366 sayılı yazınız

Hatay Milletvekili Züheyir AMBER tarafından organ nakli konusunda yürütülen çalışmalara ilişkin verilen ve Bakanlığımızca cevaplandırılması tensip kılınan yazılı soru önergesinin cevabı ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Recep AKDAĞ
Bakan

Ek : Önerge Cevabı (4 sayfa)
(3 Nüsha)

7/3877

Hatay Milletvekili Sayın Züheyir AMBER tarafından verilen "Organ nakli konusunda yürütülen çalışmalara dair" yazılı soru önergesinin cevabıdır:

SORU 1- Bilindiği gibi; Ülkemizde organ ve doku nakli hizmetleri 1979 yılında yürürlüğe giren 2238 sayılı yasa ile yürütülmektedir. 01.06.2000 tarihinde yürürlüğe giren "Organ ve Doku Nakli Hizmetleri Yönetmeliği" 2238 sayılı yasadaki eksik kalan yanları tamamlamak için çıkarılmıştır. Görüldüğü gibi organ ve doku nakli hizmetleri, 25 yıl önce çıkarılmış bir yasa ve 4 yıl önce çıkarılmış bir yönetmelikle yürütülmeye çalışılmış ancak doğru dürüst bir ilerleme kaydedilmemiş, binlerce hasta organ bulunamadığından mağdur durumda kalmıştır. Bu konuda nasıl bir çalışma yapmayı düşünüyorsunuz.

CEVAP 1- Bakanlığımız tarafından 2238 Sayılı Organ ve Doku Alınması, Saklanması ve Nakli Hakkında Kanun'un eksik kalan ya da aksayan yönlerini düzeltmek ve Avrupa Birliği mevzuatına uyum sağlamak amacıyla, "Organ ve Doku Alınması, Saklanması ve Nakli Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Taslağı" hazırlanmıştır. Taslağa son şekli verilmiş olup en kısa zamanda TBMM'ne sevk edilecektir.

Bunun dışında hizmetlerde aksayan yönlerin düzeltilmesi amacıyla "Organ ve Doku Nakli Hizmetleri Yönetmeliği" ve bu yönetmeliğe dayanılarak hazırlanan Yönergelerde değişiklik çalışmaları yürütülmektedir.

Organ ve doku nakli hizmetlerinde en önemli husus, organ ve doku bağışının teminidir. Ülkemizde yeterli sayıda Organ Nakli Merkezi ve bu konuda deneyimli bilim adamları olduğu halde, nakil sayıları yetersiz kalmaktadır. Bakanlığımızca organ bağışının arttırılması ve organ nakli hizmetlerinin istenen düzeye getirilebilmesi amacıyla, tüm sağlık personelinin bilgi düzeyinin arttırılması, topluma konunun öneminin anlatılabilmesi için geniş kapsamlı çalışmalar ve eğitimler planlanmıştır.

SORU 2- İki yıllık iktidarınız sırasında bu konuya ilişkin çalışma ve katkılarınız var mıdır? Varsa neler yaptınız?

CEVAP 2- Bakanlığımızca 2003 ve 2004 yıllarında yapılan çalışmalar aşağıda yer almaktadır.

2003 Yılı Faaliyetleri:

- Ege Bölgesindeki organ nakli hizmetlerini geliştirmek amacıyla 05.03.2003 tarihinde Ege Bölgesi Transplantasyon Koordinasyon Toplantısı yapıldı.

- 1 Böbrek Nakli Merkezi (Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Böbrek Nakli Merkezi),
  1 Kalp Nakli Merkezi (Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Kalp Nakli Merkezi) ve
  1 Doku Tipleme Laboratuvarına (Özel İstanbul Memorial Hastanesi Doku Tipleme Laboratuvarı)
  açılma izni verilerek ruhsat düzenlendi.

- Makamın 07.08.2003 tarih ve 7591 sayılı Onayı ile mevcut "Doku Tipleme Laboratuarları" ruhsatlandırıldı.

- Yeşil Kart sahibi olup organ nakli gereken hastalar ile diyaliz tedavisi gereken hastaların sevk ve tedavi usul ve esaslarını belirlemek ve aksayan yönleri düzeltmek amacıyla, 19.09.2003 tarih ve 18046 sayılı yazımız ile "Yeşil Kartlıların Organ Nakli ve Diyaliz Tedavileri" başlıklı Genelge (2003/113) yayınlandı.

- İstanbul İlinde kadavra donör sayısının artırılması amacıyla 16-17 Ekim 2003 tarihlerinde İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesinde Eurotransplant International Foundation'in Donor Action Program Yürütücülerince organ nakli koordinatörlerine yönelik eğitim kursu düzenlendi.

- Hizmetlerde aksayan yönlerin tespit edilmesi, planlama, mevzuat çalışmaları ve hizmetin sunumunda kullanılması amacıyla, 01.10.2003 tarih ve 18669 sayılı yazımızla 81 İl Valiliğine Organ Nakli ve Diyaliz Hizmetleri Anket Formu gönderildi.

- TRI marka kalp kapakçıkları ile ilgili yaşanan problemler üzerine kalp kapakçıkları ile beraber vücuda kalıcı olarak yerleştirilen birçok tıbbi cihazın ithalinde kontrol belgesi düzenlenmesi ile ilgili olarak Genel Müdürlüğümüz bünyesinde çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda kalp kapakçıkları ve diğer bazı tıbbi ürünler 2003/4 sayılı Dış Ticarette Standardizasyon Tebliği eki listeye eklendi ve 02.11.2003 tarih ve 25277 sayılı Resmi Gazetede yayımlandı.

- "Doku Tipleme Laboratuvarları Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönerge" Makamın 01. 09.2003 tarih ve 8181 sayılı Onayı ile yürürlüğe girdi. Yönerge değişikliği ile, kamuda çalışan doku tipleme laboratuvarı sorumlularının en fazla bir özel laboratuvarın sorumluluğunu üstlenmesine izin verildi.

- Göz Bankaları tarafından diğer ülkelerdeki bankalardan doku getirtmesi ve bankaların yurtdışına doku yollaması ile ilgili konuları düzenlemek amacıyla hazırlanan "Göz Bankası ve Kornea Nakli Merkezleri Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönerge" 02.12.2003 tarih ve 10487 sayılı Makam Onayı ile yürürlüğe girdi.
- Hizmetlerde aksayan yönlerin düzeltilmesi amacıyla hazırlanan "Karaciğer Nakli Merkezleri Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönerge" 02.12.2003 tarih ve 10490 sayılı Makam Onayı ile yürürlüğe girdi.

- Kadavra donörden alınan organların nakil merkezlerine taşınmasında Federasyonun araçlarından faydalanılması amacıyla Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu ile görüşmeler yapıldı ve Federasyon tarafından kabul edildi.

2004 Yılı Faaliyetleri

- Organ nakli hizmetlerinin geliştirilmesinde işbirliği yapılması ile ilgili olarak 03.03.2004 tarihinde Diyanet İşleri Başkanı ve Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanı ile görüşme gerçekleştirildi.

- 07-09 Nisan 2004 tarihlerinde, Sağlık Bakanlığı, Türkiye Organ Nakli Derneği, Akdeniz Üniversitesi ve Başkent Üniversitesi işbirliği ile Antalya'da düzenlenen Organ Bağışı ve Kullanımı konulu kongreye katılım gerçekleştirildi.

- Organ Nakli hizmetlerinde aksayan yönlerin düzeltilmesi, kadavradan organ nakillerinin arttırılması ve canlıdan organ ve doku nakillerinin denetiminin kolaylaştırılması amacıyla; 10.03.2004 tarih ve 1610 sayılı Makam Onayı ve 28.06.2004 tarih ve 4690

sayılı Makam Onayı ile "Ulusal Organ ve Doku Nakli Koordinasyon Sistemi Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönerge"ler yürürlüğe girdi.

- Organ ve Doku Nakli Hizmetleri ile Diyaliz Hizmetleri ile ilgili problemler ve çözüm önerilerini belirlemek amacıyla 81 il valiliğine gönderilen anket formları il genelindeki tüm sağlık kuruluşlarına dağıtılmıştır. Sağlık personeli tarafından cevaplandırılan anketler Genel Müdürlüğümüze gönderilmiş ve anket formlarının istatistiki değerlendirmesi yapılmıştır.

  -75 ilden toplam 420 kurumdan 1427 kişi anket doldurarak çalışmaya katılmıştır.

  - Organ nakli ile ilgili sorunların başında %63 ile "Halkın ve sağlık personelinin konu ile ilgili eğitim eksikliği" görüldüğü anlaşılmıştır.

  - Çalışmaya katılan sağlık personelinin %37'si "Halk ve sağlık personeline yönelik eğitimler yapılmalı", %15'i "İletişim araçları vasıtasıyla reklam ve tanıtım yapılmalı" şeklinde öneride bulunmuştur.

  - Yapılacak çalışmalarda anket sonuçları göz önünde bulundurulacaktır.

- Organ ve doku nakli hizmetlerinin iyileştirilmesi amacıyla yapılan çalışmaların hedefine ulaşması açısından sivil toplum kuruluşlarının rolünün ve öneminin büyük olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle 16.07.2004 tarihinde Genel Müdürlüğümüzde ülkemizdeki konuyla ilgili sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla bir toplantı düzenlendi. Toplantıda organ ve doku nakli hizmetlerinde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri görüşüldü. Yapılacak çalışmalarda işbirliği yapılmasına karar verildi.

- Organ Nakli konusunda tıbbi, etik ve teknik konuların işleneceği ve branşlarında otorite olmuş bilim kurulu üyelerince hazırlanacak sağlık personeline yönelik eğitim kitabı için çalışmalar devam etmektedir.

- Ulusal düzeyde organ bekleyen hastalara ait veri tabanı oluşturmak amacıyla bir bilgisayar ağının kurulması ve Ulusal Doku Bilgi Bankasının kurulması için, Organ ve Doku Nakli Bilim Kurulları ile Ulusal Organ ve Doku Nakli Koordinasyon Kurulunda karar alınmıştır. Altyapının hazırlanması ve sistemin hayata geçirilmesi için çalışmalar devam etmektedir.

- Makamın 01.09.2004 tarih ve 6450 sayılı Onayı ile ülkemizde faaliyet gösteren 15 Kemik İliği Nakli Merkezinin erişkin ve pediatrik nakil yapması göz önünde bulundurulmak suretiyle ruhsatlandırılmasına karar verildi.

- 2004 yılı içerisinde 3'ü özel, 4'ü kamu hastanesinde olmak üzere 7 yeni Organ Nakli Merkezine ruhsat verildi.

  - 2 Böbrek Nakli Merkezi (Kartal Dr. Lütfi Kırdar Eğitim ve Araştırma Hastanesi ve Özel Memorial Hastanesi Böbrek Nakli Merkezleri),
  - 4 Karaciğer Nakli Merkezi (İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Özel Memorial Hastanesi ve Özel Florence Nightingale Hastanesi Karaciğer Nakli Merkezleri),
  - 1 Kalp Nakli Merkezi (Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Kalp Nakli Merkezi)

  Bunların dışında;

  - 1 Doku Tipleme Laboratuvarı (Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi),
  - 1 Kemik İliği Nakli Merkezi (İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Pediatrik Kemik İliği Nakli Merkezi) ve
  - 2 Göz Bankasının (Gülhane Askeri Tıp Akademisi Komutanlığı, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi) açılma başvuruları değerlendirilerek bu merkezlere açılma izni verilmiştir.

- Hizmetlerde aksayan yönlerin düzeltilmesi amacıyla; Böbrek Nakli Merkezleri Yönergesi, Doku Tipleme Laboratuarları Yönergesi, Karaciğer Nakli Merkezleri Yönergesi ve Kemik İliği Nakli Merkezleri Yönergesinde değişiklik çalışmaları yapılmış olup önümüzdeki aylarda yürürlüğe girecektir.

- Halkın ve sağlık personelinin organ bağışı ve organ nakli konusunda bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi amacıyla, **sağlık personeli ve halka yönelik** eğitim programları, panel, seminer, konferans vb. düzenlenerek "***3-9 Kasım Organ Nakli Haftası"nın*** tüm illerde etkin, verimli faaliyetlerle değerlendirilmesi planlanmış;

Konu ile ilgili olarak, Türkiye genelinde il imkanları çerçevesinde aşağıdaki etkinlikler gerçekleştirilmiştir:

1. İldeki tüm sağlık kurum ve kuruluşlarına ve okul, terminal, spor salonları, tiyatrolar vb. gibi halkın görebileceği uygun yerlere konu ile ilgili afişlerin asılması
2. Şehrin caddelerine ve halkın görebileceği yerlere asılmak üzere, her ilde mutlaka organ nakli ile ilgili sloganların ve cümlelerin yer aldığı bez afişlerin asılması,
3. Milli Eğitim Müdürlüğü ile irtibata geçilerek lise, meslek lisesi vb. öğrencilerine organ nakli ile ilgili eğitim verilmesi,
4. Kalabalık işyerleri, sanayi iş kolları ve fabrika işçilerine yönelik organ bağışının önemi konulu konferanslar düzenlenmesi,
5. Hastanelerde tüm sağlık personeline yönelik konferans, toplantı vb. düzenlenmesi,
6. Konu ile ilgili olarak radyolarda, gazetelerde, dergilerde yerel televizyonlarda vb. haberlerin çıkmasının sağlanması,
7. Hastane, Sağlık Ocağı vb. kurumlarda organ nakli ile ilgili broşürlerin dağıtılmasının sağlanması,
8. Sağlık Kurumlarında ve halkın kolay ulaşabileceği büyük alışveriş merkezleri vb. yerlerde sağlık personeli görevlendirerek organ bağışında bulunmak isteyenlerin bağışlarının kabul edilip Organ Bağış Belgesi verilmesi.

II- Geleceğin büyükleri olan gençlerimizde organ bağışı bilincini geliştirmek ve aileleri yoluyla toplumu bu konuda daha duyarlı hale getirmek amacıyla Ankara'da Ulusal Organ ve Doku Nakli Koordinasyon Merkezi ve Organ ve Doku Nakli Merkezlerinde görev yapan Organ Nakli Koordinatörleri tarafından 3-9 Kasım Organ Nakli Haftasında İlköğretim ve Ortaöğretim okullarında organ nakli konusunda eğitimler yapılmıştır. Eğitimler 2004-2005 öğretim yılı boyunca İl genelindeki tüm İlköğretim ve Ortaöğretim okullarında devam edecektir. Bununla ilgili olarak 18.10.2004 tarih ve 322 sayılı Valilik Oluru alınmıştır.

III- 05.11.2004 tarihinde İstanbul'da Hastane Başhekimleri ve Yoğun Bakım Sorumlularının katılımı ile "Organ Nakli ve Organizasyonu" konulu toplantıya katılım gerçekleştirildi.

IV- Türk Böbrek Vakfı tarafından 09.11.2004 tarihinde İstanbul'da yapılan "Türkiye'de Böbrek Nakli Sorunu ve Çözüm Yolları" konulu panele katılım gerçekleştirildi.